

סוף מאבק בהסכם קיבוצי?

ההחלטה של הנהלת בתי המשפט להגביל את כהונת העוזרים המשפטיים לארבע שנים הובילה למאבק משפטי ארוך בין הצדדים. בפסק דין שניתן לאחרונה בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב בוטלה מגבלת השנים. המדינה הגישה ערעור לבית הדין הארצי, והעוזרים המשפטיים מקווים שהסאגה הזאת תסתיים בהסכם קיבוצי

שרית טוביס

לשופטים הקורסים תחת עומס בלתי אפשרי של תיקים, ועל כן החליטה להחליף את רובם המכריע של המתמחים בעוזרים משפטיים. בעוד המתמחה מגיע לשנת התלמודות ובה בעיקר לומד, וכשהוא מתמקד צע עליו לסיים התפקיד וחוזר חלילה, העוזר המשפטי הוא עורך דין לכל דבר ועניין, לעיתים בעל ותק במקצוע. הוא אינו מסיים את תפקידו בתום שנה, והשופט יכול להפיק ממנו תועלת רבה לאורך זמן.

ואולם הנהלת בתי המשפט והממונה על השכר באוצר סברו בשעתם, ושיקוליהם עימם, כי העוזר המשפטי אינו מתמחה, אך אינן לתת לו מעמד של עובד מדינה קבוע ואף יש להחליפו כל ארבע שנים. הנהלת בתי

מאחורי הקלעים של אולם בית המשפט יושב העוזר המשפטי. העוזר המשפטי הוא עורך דין, בוחן חומר ראיות רב, מכין חוות דעת משפטיות, כותב טיוטות של החלטות ופסקי דין לפי רצונו של השופט ומסייע לשר פט במלאכתו המהותית, הקשה והסיזיפית. בין העוזר

המשפטי לשופט ישנם יחסי אמון מיוחדים; העוזר המשפטי מנהל עם השופט שיח ושיח אינטלקטואלי מתמיד ומביא אליו תפיסות ורעיונות חדשים. אל תטעו בשם הלא מחד-מיא "עוזר משפטי": העוזרים המשפטיים הם מעמודי התווך של המערכת המשפטית.

עד לשנת 2005 היו אלה בעיקר המתמחים שסייעו לשופטים, אולם הנהלת בתי המשפט ביקשה לייעל את המערכת המשפטית ולסייע

עו"ד שרית טוביס, יו"ר ועד העוזרים המשפטיים הארצי

הנהלת בתי המשפט לא השכילה לעשות את השינוי התודעתי ולעבור מקונספציה של מתמחים לקונספציה של עורכי דין עובדים, אלא ביקשה לאחוז במקל משני קצותיו. לאמור, להעסיק עורך דין מיומן שייתן תפוקה, אבל לא לתת לו ביטחון תעסוקתי ולו לרגע

תרצו, אנו סובלים מתנאים ומיחס שלא מתקבלים על הדעת במקום עבודה מסודר, שלא לומר בתוך טרקלינה של מערכת בתי המשפט. רק כדי לסבר את האוזן, העוזרים המשפטיים לא מקבלים שכר על שעות נוספות, בניגוד לחוק (לעיתים מדובר בעשרות שעות נוספות), אינם מקבלים חניות במקום העבודה אף שלמערכת בתי המשפט אין קושי להסדיר סוגיה זו ולעיתים אף אין מדובר בעלות נוספת מצידה. הכל לפי העיקרון שמשדרת המערכת: אתם לא כאן כדי להישאר.

כך החל גלגולו של העוזר המשפטי בתוך המערכת כעובד קטן מול הנהלה גדולה. בשנת 2008 התאגדנו לאספה כללית ולוועד, חברנו להסתדרות העובדים הכללית, וכיום אנו מונים 650 עוזרים משפטיים. תחילה סירבו להכיר בקיומנו כקבוצה, ולאחר שחלפנו על פני המשוכה הזו חלפו עוד כמה שנים, ורק בשנת 2011 הסכימה הנהלת בתי המשפט לדבר על ירידה מאותה מגבלת שנים, ומאז החלה להקפיא את פיטורי העוזרים המשפטיים מעת לעת.

המשפט לא השכילה לעשות את השינוי התודעתי ולעבור מקונספציה של מתמחים לקונספציה של עורכי דין עובדים, אלא ביקשה לאחוז במקל משני קצותיו. לאמור, להעסיק עורך דין מיומן שייתן תפוקה, אבל לא לתת לו ביטחון תעסוקתי ולו לרגע. לכן החתימה הנהלת בתי המשפט כל עוזר משפטי על חוזה אישי כדי להימנע מהכוח הקיבוצי באמרה "take it or leave it". כך נוצרה צורת ההעסקה של העוזרים המשפטיים ב"מגבלת השנים".

הנפגעים העיקריים מאותה מגבלת שנים הם לא רק העוזרים המשפטיים. הפרדוקס הגדול הוא שהמערכת פוגעת בעיקר בשופטיה, להם ביקשה לסייע לכתחילה. רצונו של השופט להעסיק את העוזר המשפטי גם לאחר ארבע שנים לא היה פקטור שיש להתחשב בו, וזאת מנימוקים שהס מלהעלותם על הכתב מפאת כבודם של השופטים.

היות שהעוזרים המשפטיים הם הילדים החורגים של מערכת בתי המשפט, "אורחים לרגע" כפי שכינה אותנו אחד ממנהליה בעבר, סוג של עובדי קבלן אם

לא רק "מוגבלים בשנים" היינו, גם ל"מוקפאי פי-טורים" נהיינו, ולמי שתלויים בחסדי ההנהלה ובג-חמותיה; ברצותה היא מאריכה את החוזים לתקופה של חודש, ברצותה לחצי שנה, ברצותה יכולה ברגע להניף את חרב הפיטורים. ואנו, עובדים בעלי מש-פחות, התקשינו מאוד לשאת בנטל של חוסר ודאות תעסוקתי משווע. רבים וטובים מאיתנו לא החזי-קו מעמד ועזבו בשל כך את המערכת. ניסיונותינו לקיים משא ומתן עלו בתוהו, והנהלת בתי המשפט התחמקה מפגישות איתנו בתירוצים שונים, ובה בעת הרעה עוד את תנאי עבודתנו. לפיכך שכרנו את שירותיה של עו"ד ארנה לין, ובעצה אחת עם יו"ר ההסתדרות עו"ד אבי ניסקורן הגשנו בקשות קי-בוציות נגד המדינה בנושאים אחדים וביניהם אי קיום משא ומתן, מגבלת השנים ושעות נוספות. לכל ההלי-כים הצטרפה אף לשכת ער-רכי הדין בראשות עו"ד דורון ברזילי וחיזקה אותנו.

הבקשות שהגשנו החלו להניב פרי, ובראשית 2015 ניתן פסק דין על ידי סגנית הנשיאה השופטת הדס יהלום בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב, המבטל את מגב-לת השנים (ס"ק 13-11-1054) **הסתדרות העובדים הכללית החדשה ואח' נ' הנהלת בתי**

המשפט ואח', ניתן ביום 1.1.15). וכך תיארה השופטת יהלום את חשיבותם של העוזרים המשפטיים למער-כת בתי המשפט בהחלטה מקדמית שנתנה קודם פסק הדין: "עסקינן בעוזרים המשפטיים לשופטים, שהם בשר מבשרה ועצם מעצמותיה של מערכת המשפט. קצרה היריעה מלתאר את תרומתם של העוזרים המ-שפטיים לעבודת השופטים. מי כעוזרים המשפטיים יודע, מכיל ראשון, מהו העומס הבלתי אפשרי המוטל על כתפיהם של השופטים במדינת ישראל ומי כעו-זרים המשפטיים נרתם ומסייע במרץ, בכשרון וללא לאות, בהתמודדות עם עומס זה".

בפסק דינה קבעה השופטת יהלום כי המדינה הת-עלמה מן הממד האנושי, ולפיכך יש לבטל את מגבלת

השנים שחורצת את גורלם של כל העוזרים המש-פטיים לפיטורים בבוא היום: "המימד האנושי – מי אתה העוזר המשפטי, מה כישוריך, מה טיב עבודתך ומה תרומתך למערכת... כל אחד מהעוזרים המשפ-טיים שמתקבל לתפקיד, נבלע לתוך עבודה קשה וסי-זיפית ותורם, בעצם עבודתו, תרומה עצומה לעבודת השופטים ולמערכת המשפט במדינת ישראל. המדינה במסגרת שיקוליה, הסתכלה על 'תפקיד העוזר המש-פטי' כפי שהוא נראה בעיניה, אך למרבה הצער, לא ייחסה משקל לעוזרים המשפטיים. לא ניתן להסכין עם התעלמות מהמימד האנושי, כפי שנעשה בע-ניינם של העוזרים המשפטיים". אין מילים שיתארו את אנחת הרווחה שפשטה באותו יום בקרב העו-זרים המשפטיים ואת התחו-רה שה הצדק נעשה. דומה כי לא רק העוזרים המשפטיים נשמו לרווחה באותו יום, אלא אף מרבית השופטים המגבים אותנו במאבקנו.

כל שביקשנו ועודנו מבק-שים ביחס לתקופת ההעסקה אינו קביעות. אנו מבינים היטב את הצורך ב"גמישות ניהולית" בשל יחסי האמון המיוחדים שבין השופט לעוזרו המשפטי. אלא שאנו סבורים כי כמו בכל סקטור אחר – במגזר הציבורי או הפרטי – כל עוד השופט מרוצה מעוזרו המשפטי, יש

אנו מבינים היטב את הצורך בגמישות ניהולית בשל יחסי האמון המיוחדים שבין השופט לעוזרו המשפטי. אלא שאנו סבורים כי כמו בכל סקטור אחר במגזר הציבורי או הפרטי, כל עוד השופט מרוצה מעוזרו המשפטי יש לאפשר את המשך העסקתו באין מפריע.

לאפשר את המשך העסקתו באין מפריע. זמן קצר לאחר מתן פסק הדין ערערה המדינה על תוצאותיו לבית הדין הארצי לעבודה ואף החלה להטיל גזירות שמטרתן לצמצם את התפקיד ולאיין אותו. דרכנו עוד ארוכה, אבל נמשיך לחתור להסכם קיבוצי ראוי ללא מגבלת שנים ולשיפור משמעותי של מעמדנו וזכויותינו. וכדבריה של השופטת יהלום בפסק הדין: "מה יהיה אופי העסקתם של העוזרים המשפטיים מכאן ולהבא – ימים יגידו. תקוותנו היא כי הצדדים ישכילו להידבר ולהגיע להסכמות בעניין זה, כך שהסוגיה תיבחן על פי שיקולים מערכתיים אך לא פחות מכך, על פי כישוריו וטיב עבודתו של כל עוזר משפטי".

החברה הכלכלית
של לשכת עורכי הדין בע"מ

חבר Members שודרגת!

כרטיס האשראי שלך שודרג למועדון New Members של לשכת עו"ד, ומעתה יהיה שווה הרבה יותר, עם יותר הטבות, יותר מבצעים ויאפשר לך לחסוך הרבה יותר...

האפליקציה שתחסוך לך זמן

אפליקציית AppLaw במתנה

עד היום, כדי לצפות בהחלטות חתומות נזקקתם למחשב. מעתה תוכלו לצפות בהחלטות ובמסמכים חתומים גם כשאתם נמצאים מחוץ למשרדכם באמצעות טלפון חכם. ניתן להורדה באתר NEW MEMBERS

להזמנת כרטיס מועדון: *9911

המועדון הינו לחברי לשכת עו"ד, שופטים, מתמחים ובני/נות זוגם. חברי לשכת עו"ד, שופטים ובני/נות זוגם, מחזיקי כרטיס members משויכים אוטומטית להטבות new members. החברה הכלכלית של לשכת עורכי דין רשאית בהודעה מראש לשנות את תנאי השימוש באפליקציית applaw בכל עת. המועדון רשאי לשנות/להפסיק את המבצעים בכל עת. ט.ל.ח.

**מועדון לשכת
עורכי הדין בישראל**
NEW MEMBERS

